Inwoners zitten aan het stuur van hun eigen leven, nemen naar vermogen deel aan de Huizer samenleving en leveren hieraan een bijdrage. Wanneer ondersteuning uit het sociale netwerk of vanuit basisvoorzieningen ontoereikend is, kunnen inwoners gebruik maken van het gemeentelijke vangnet.

Beleidsplan Sociaal Domein

2019-2022

Gemeente Huizen

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 3
1.1 Aanleiding 3
1.2 Doel van dit beleidsplan 3
1.3 Het proces hoe dit plan tot stand is gekomen en hoe we het gaan uitvoeren 3
1.4 Leeswijzer 3
2. Waar willen we naartoe? 4
1.1. Ambitie 4
1.2. Kernwaarden voor ons denken en handelen 4
3. Maatschappelijke trends en uitdagingen 6
3.1 Trends en ontwikkelingen 6
3.2 Uitdagingen 7
4. Hoe gaan we onze ambitie realiseren? 9
4.1 Het versterken van de sociale basis 10
4.2 Het optimaliseren van maatwerkvoorzieningen 16
4.3 Wat mag het kosten? 17

1. INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van zowel de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Participatiewet als de Jeugdwet. Het doel van deze decentralisaties is om zorg en ondersteuning dichterbij inwoners te organiseren om zo meer maatwerk te kunnen leveren. In eerste instantie hebben we ons vooral gericht op de nieuwe taken. Zowel binnen onze eigen organisatie, als in samenwerking met alle betrokken partijen. Hoe konden we onze nieuwe taken en verantwoordelijkheden op een samenhangende, effectieve en efficiënte manier vormgeven en tegelijkertijd goede hulp en ondersteuning aan inwoners waarborgen? Onze manier van werken is vastgelegd in de publicatie 'Wat nodig is'.

Nu is het tijd voor de volgende stap. Huizen is een betrokken samenleving. De opgave voor de komende jaren is om dit nog beter te benutten en te versterken. De Huizer samenleving zo vorm te geven dat Inwoners zoveel mogelijk zelf en met hulp van anderen hun levensuitdagingen aangaan.

1.2 DOEL VAN DIT BELEIDSPLAN

Het doel van dit beleidsplan is om richting te geven aan de hierboven beschreven opgave. Waar willen we naartoe en wat gaan we doen om dat te realiseren? Dit beleidsplan is leidend op de beleidsterreinen Wmo, Participatiewet, Jeugdwet, Wet Publieke Gezondheid en delen van aanverwante beleidsterreinen zoals onderwijs, leerlingenvervoer, minimabeleid, schuldhulpverlening, armoedebeleid, sport en cultuur, voor een periode van vier jaar. Enige bescheidenheid is op zijn plek. Onze invloed binnen het sociale domein in Huizen is niet allesomvattend. Er zijn immers meerdere betrokkenen – inwoners, ondernemers, organisaties – die allemaal eigen keuzes maken.

1.3 HET PROCES HOE DIT PLAN TOT STAND IS GEKOMEN EN HOE WE HET GAAN UITVOEREN

Aan dit beleidsplan is een uitgebreid participatieproces voorafgegaan:

- We hebben een enquête uitgezet onder het burgerpanel. Hierin hebben we onder andere vragen gesteld over de gemeentelijke informatievoorzieningen binnen het sociale domein en welke onderwerpen extra aandacht verdienen de komende periode.
- We hebben twee algemene bijeenkomsten met inwoners, professionals, raadsleden en leden van de Adviesraad georganiseerd. De resultaten van de enquête en de thema's 'werken vanuit positieve gezondheid' en 'versterken van de sociale basis' stonden centraal.
- We hebben tijdens diverse geplande bijeenkomsten, zoals de mini-conferentie tegen eenzaamheid en een sessie over wijkgericht werken, informatie opgehaald voor dit beleidsplan.
- Ook intern hebben beleidsmedewerkers, consulenten, college en de BEL-combinatie input geleverd.
- Er is een informatieavond georganiseerd waar leden van de gemeenteraad input konden geven voor dit beleidsplan.
- De Adviesraad sociaal domein is om advies gevraagd op het beleidsplan.

Dit plan is niet statisch en biedt ruimte om in te spelen op verandering. Ook in de uitvoering van dit beleidsplan blijven we aandacht besteden aan het participatieproces: samen met inwoners, professionals en leden van de gemeenteraad gaan we inhoud en richting geven aan de invulling van de in dit plan benoemde onderwerpen. Dit kan leiden tot bijstelling van de beleidsinzet. Halverwege de beleidsperiode maken we over het geheel de balans op in een brede bijeenkomst over het sociale domein.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 beschrijven we onze ambities en kernwaarden. In hoofdstuk 3 staan we stil bij de belangrijkste maatschappelijke trends en uitdagingen voor de komende periode. In hoofdstuk 4, ten slotte, beschrijven we hoe we deze uitdagingen oppakken en onze ambities gaan realiseren.

2. WAAR WILLEN WE NAARTOE?

In dit hoofdstuk beschrijven we welke Huizer samenleving we nastreven (paragraaf 2.1) en de basismanier waarop we werken om dit te realiseren (paragraaf 2.2).

1.1. AMBITIE

Inwoners zitten aan het stuur van hun eigen leven, nemen naar vermogen deel aan de Huizer samenleving en leveren hieraan een bijdrage. Wanneer ondersteuning uit het sociale netwerk of vanuit basisvoorzieningen ontoereikend is, kunnen inwoners gebruik maken van het gemeentelijke vangnet.

Inwoners zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk om hun leven te leiden op een manier die bij hen past. Dit betekent dat inwoners zoveel mogelijk zelf doen en zelf organiseren, maar ook handelen naar wat in hun eigen ogen een goed leven is. Participeren – het meedoen en bijdragen aan de maatschappij – is de motor van een sociale Huizer samenleving. Het levert op individueel niveau sociale contacten op, biedt mogelijkheden om nieuwe vaardigheden op te doen en geeft voldoening omdat je van betekenis bent. Daardoor zitten mensen lekkerder in hun vel. Ook op maatschappelijk niveau is participatie van belang, omdat mensen een beroep op elkaar kunnen doen. Bijvoorbeeld in de vorm van actieve deelname aan het verenigingsleven, de hulp aan buren, zorg voor een hulpbehoevende naaste of de inzet voor een maatschappelijke initiatief. Beperkingen als gevolg van ziekte of gebeurtenissen waardoor het even niet zo goed gaat, kunnen er toe leiden dat participeren en zelf richting geven aan je leven niet zo vanzelfsprekend is. Inwoners die dit ervaren kunnen rekenen op ondersteuning van de gemeente wanneer hulp uit het sociale netwerk of basisvoorzieningen ontoereikend is.

1.2. KERNWAARDEN VOOR ONS DENKEN EN HANDELEN

DE INWONER CENTRAAL

De inwoner centraal stellen betekent dat we naar de inwoner en diens omgeving als geheel kijken. We hebben oog voor inwoners die samen met hun sociale netwerk invulling geven aan het leven. Soms hebben inwoners hierbij hulp en ondersteuning nodig. We stellen daarbij de achterliggende vragen en behoeften van de inwoner centraal. Bij de inzet van hulp en ondersteuning wordt deze afgestemd op de behoeften en wensen van inwoners. Onze consulenten spreken samen met onze inwoners af welke resultaten ze willen bereiken en op welke wijze ze dit willen bereiken. Hierbij gaan we uit van 1 huishouden – 1 plan – 1 regisseur. We stimuleren onze maatschappelijke partners om op een vergelijkbare manier te werken.

UITGAAN VAN EIGEN REGIE EN MOGELIJKHEDEN

Inwoners houden zoveel mogelijk de regie over hun leven, óók als er een ondersteuningsbehoefte ontstaat. Onze inwoners nemen naar vermogen actief deel aan de samenleving en dragen zelf zorg voor de invulling daarvan (door te werken of op een andere manier actief te zijn). Onze ondersteuning, maar ook die van onze maatschappelijke partners, is erop gericht dit te versterken en is altijd aanvullend op wat inwoners zelf willen en kunnen. De mate waarin inwoners eigen regie kunnen nemen verschilt. De meeste mensen bepalen met de juiste informatie hun eigen weg. Anderen hebben daarbij veel meer ondersteuning nodig. Voor inwoners die niet bij machte zijn om de regie over hun leven ooit terug te krijgen, bepalen we samen met het sociale netwerk en de betrokken professionals hoe we de ondersteuning zo kunnen vormgeven dat meedoen in de samenleving mogelijk blijft.

UITGAAN VAN EEN HELDERE VERDELING IN HET SOCIALE DOMEIN

Inwoners onderling:

- Zowel voor het eigen welzijn als het welzijn van de samenleving ligt de primaire verantwoordelijkheid bij inwoners zelf. De gemeente en andere betrokken organisaties hebben hierin een faciliterende, ondersteunende en motiverende rol.
- De primaire verantwoordelijkheid voor opvoeden en opgroeien ligt bij de ouders. De gemeente en andere betrokken organisaties hebben hierin een faciliterende, ondersteunende en motiverende rol.

Basisvoorzieningen:

- Op basis van samenwerking geven gemeente, maatschappelijke organisaties en inwoners vorm aan basisvoorzieningen. Hierbij is de maatschappelijke behoefte leidend en zijn in eerste instantie maatschappelijke organisaties samen met inwoners aan zet. We stimuleren maatschappelijke organisaties altijd eerst te kijken wat inwoners zelf kunnen.
- Waar nodig nemen we een rol om maatschappelijke initiatieven te stimuleren en te ondersteunen. Afhankelijk van de situatie kan dit variëren van het faciliteren van een proces om initiatieven te stimuleren tot het meedenken en ondersteunen van concrete initiatieven.

Maatwerkvoorzieningen:

- De inwoner die (het gezin dat) ondersteuning nodig heeft, houdt zelf de regie, tenzij de eigen veiligheid of die van kinderen of anderen in gevaar komt.
- De rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer zijn gescheiden. De gemeente is met de inwoner opdrachtgever van maatschappelijke ondersteuning. De uitvoering gebeurt door aanbieders van ondersteuning in de rol van opdrachtnemer.
- De gemeente is procesregisseur, kent voorzieningen toe, schakelt gespecialiseerde hulp in en is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de geleverde dienstverlening.

3. MAATSCHAPPELIJKE TRENDS EN UITDAGINGEN

Met onze beleidsinzet sluiten we aan bij de belangrijkste trends en ontwikkelingen binnen het sociale domein. De trends hangen met elkaar samen, maar voor de overzichtelijkheid beschrijven we ze eerst apart (paragraaf 3.1). Daarna brengen we ze weer samen om een tweetal relevante gevolgen te beschrijven (paragraaf 3.2).

Figuur 1: maatschappelijke trends en ontwikkelingen (blauw), uitdagingen (oranje) en speerpunten (groen)

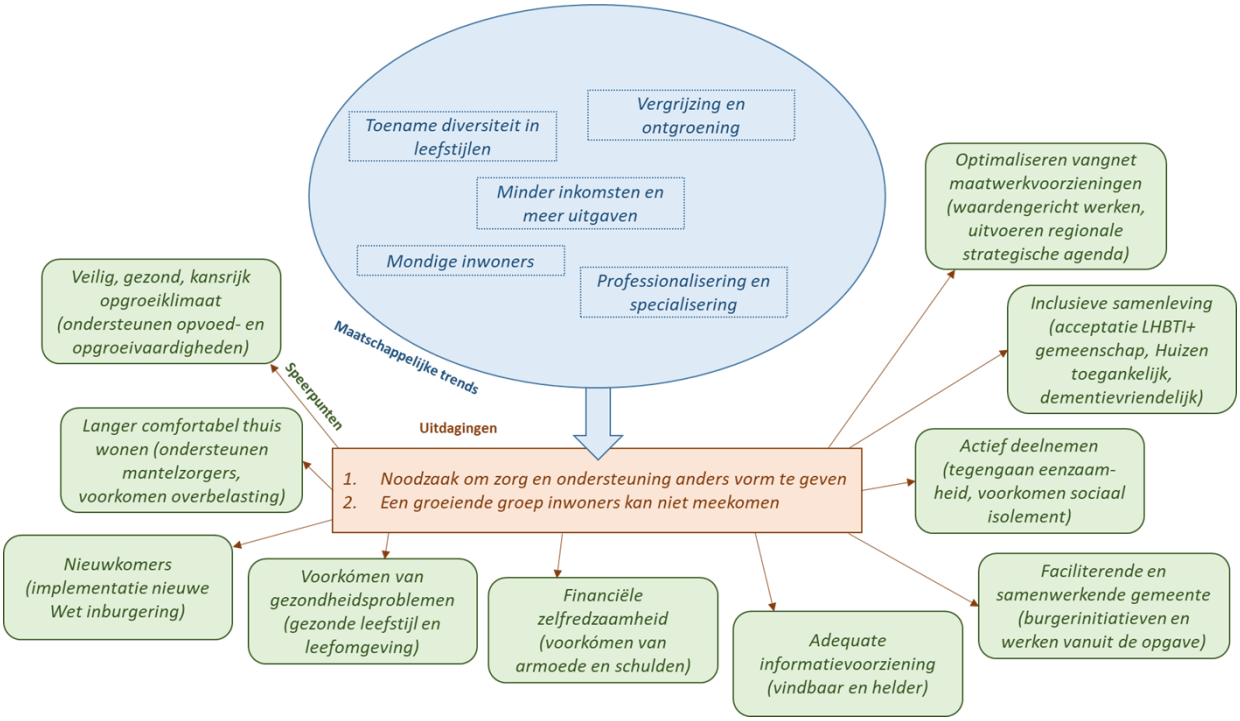

3.1 TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

TOENAME DIVERSITEIT IN LEEFSTIJLEN

De Nederlandse samenleving laat een toename in culturele diversiteit zien. Dit is voor een deel het gevolg van de vestiging van nieuwkomers, die hun eigen cultuur meenemen[1]. Maar ook individualisering heeft hier invloed op: het proces waarbij sociale relaties losser worden, er meer éénpersoonshuishoudens zijn en familiebanden minder sterk zijn[2]. Door onder andere welvaartsstijging, digitalisering en emancipatie hebben we meer vrijheid en mogelijkheden om te kiezen hoe we ons leven inrichten[3]: wel of geen kinderen en wanneer krijg je ze dan, met wie en hoe lang woon ik samen, wanneer ga je studeren, boodschappen kunnen ook 's avonds en zondags worden gedaan en ICT stelt ons in staat om te werken waar en wanneer we dat willen. Er is sprake van een open samenleving waarin inwoners steeds vaker op basis van persoonlijke interesses en eigen belangen nieuwe (tijdelijke) verbanden met elkaar aangaan[4].

MONDIGE INWONERS

Inwoners zijn steeds mondiger geworden[5]. We hebben we steeds meer keuzevrijheid als gevolg van individualisering, een gestegen opleidingsniveau en groeiende economische zelfstandigheid (zie boven). Daarnaast zijn inwoners niet alleen ervaringsdeskundige maar ook inhoudelijk op de hoogte, als gevolg van de toegenomen beschikbaarheid van informatie door bijvoorbeeld internet. Dit heeft onder meer tot gevolg dat inwoners steeds meer een eigen oordeel hebben over de hulp en ondersteuning. Ook zien we dat inwoners steeds vaker invloed willen in lokale beslissingen of zelf initiatief nemen en hierbij hoogstens een faciliterende houding verlangen van de gemeente[6] [7].

VERGRIJZING EN ONTGROENING

Net als de Nederlandse bevolking verandert ook de bevolking in Huizen van samenstelling[8]. Het aandeel 65+ers neemt naar verwachting sterk toe (van 17,5% in 2012 naar 31,7% in 2040) terwijl het aantal jongeren (tot 20 jaar) naar verwachting daalt (van 23,5% in 2012 naar 21,3% in 2040). Hierdoor stijgt de gemiddelde leeftijd van de bevolking. Bovendien neemt vooral als gevolg van de vergrijzing de demografische druk toe (wat betekent dat het aantal personen jonger dan 20 en ouder dan 65 stijgt ten opzichte van het werkende deel van de bevolking)[9]. Hoewel ouderen gemiddeld langer gezond en vitaal blijven, verwachten we door de vergrijzing een toename van de zorgbehoefte.

PROFESSIONALISERING EN SPECIALISERING

De zorg- en hulpverlening is de afgelopen decennia steeds verder geprofessionaliseerd en gespecialiseerd. Dit heeft ten dele geleid tot betere zorg en ondersteuning. Keerzijde is dat daardoor de zorg steeds meer in stukjes is opgeknipt en maatschappelijke organisaties elkaar steeds vaker nodig hebben om vraagstukken op te lossen. Ook voor inwoners is het steeds moeilijker om het zorglandschap te overzien.

MINDER INKOMSTEN, MEER UITGAVEN

We hebben de transities in het sociale domein moeten realiseren met een bezuiniging van zo'n 30% ten opzichte van de in 2015 beschikbare budgetten. De komende tijd zullen de uitgaven naar verwachting geleidelijk stijgen. Belangrijkste oorzaak hiervoor is de vergrijzing. Maar ook de uitgaven voor jeugdhulp stijgen[10].

3.2 UITDAGINGEN

DE NOODZAAK OM ZORG EN ONDERSTEUNING ANDERS VORM TE GEVEN

De wens van inwoners om zelf richting te geven aan het leven en de noodzaak om de zorgkosten beter in balans te houden, vragen om het anders vormgeven van zorg en ondersteuning. De laatste jaren zien we dat de oplossing voor dit vraagstuk gezocht wordt in een groter vertrouwen in het vermogen van inwoners om verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven, voor dat van anderen en voor de kwaliteit van de samenleving als geheel. De overheid is pas aan zet als inwoners er zelf of met hulp van andere inwoners niet uitkomen[11].

Dit vertrouwen in burgerkracht uit zich op verschillende manieren. Maatschappelijke organisaties en gemeenten geven steeds meer ruimte geven aan inwoners. Op het gebied van maatwerkvoorzieningen wordt bijvoorbeeld steeds vaker aangesloten bij wat de hulpvrager wil en samen met zijn sociale netwerk nog kan[12]. Daarnaast wordt op het gebied van burgerinitiatieven steeds vaker een faciliterende houding aangenomen[13]. Ook zien we een verschuiving van het toekennen van maatwerkvoorzieningen achteraf – dus nadat iemand in een situatie van bijvoorbeeld geen werk of ziekte terecht was gekomen – naar vroegtijdige signalering van risicovolle situaties en tijdige interventie ter voorkoming van zwaardere ondersteuning en zorg[14]. Aan de hand van concepten als 'positieve gezondheid' ligt de focus steeds minder op het bestrijden van ziekte en intensieve ondersteuning en steeds meer op het behoud van eigen kracht door aanpassing van leefstijl en preventie. Hierdoor worden gezondheidsproblemen voorkomen, en daarmee (op termijn) ook een vermindering van het gebruik van maatwerkvoorzieningen.

EEN GROEIENDE GROEP INWONERS KAN NIET MEEKOMEN

In de huidige samenleving is het voor een deel van onze inwoners om verschillende redenen lastig om mee te komen. Omdat de samenleving complexer en veeleisender is geworden. En ook omdat er steeds minder vaste sociale verbanden zijn waarvan mensen als vanzelfsprekend deel uitmaken. Beperkingen als gevolg van een ziekte of andere gebeurtenissen waardoor het even niet zo goed gaat, kunnen er toe leiden dat mensen onvoldoende aangehaakt blijven.

Juist voor deze groep inwoners die (tijdelijk) niet mee kan komen, willen we van betekenis zijn. Naar schatting gaat het hier om 14 procent van de inwoners van Huizen (in de figuur hieronder getypeerd als 'kwetsbaren').

Hoewel deze groep in Huizen, vergeleken met andere gemeenten relatief klein is, verwachten we dat steeds meer mensen moeite gaan hebben om hun plek te vinden in de samenleving. Zo verwachten we meer 75-plussers als gevolg van demografische ontwikkelingen. Ook neemt het aantal huishoudens dat rond moet komen onder de lage-inkomensgrens al jaren toe[15], terwijl we weten dat langdurige geldzorgen vaak leiden tot minder participatie en een slechtere gezondheid[16]. Daarnaast neemt het aantal mensen met een licht verstandelijke beperking dat een beroep doet op zorg en ondersteuning al jaren toe[17] [18] [19]. Zo wordt werk steeds minder eenvoudig en worden aan het onderwijs steeds hogere eisen gesteld. Ook praktische bezigheden als reizen met het openbaar vervoer en het regelen van bankzaken zijn ingewikkelder geworden. Om hierin mee te kunnen komen, moeten meer mensen met een licht verstandelijke beperking een beroep doen op ondersteuning.

Figuur 2: De Huizer bevolking getypeerd naar de mate waarin ze mee kunnen komen in de samenleving (vergeleken met referentiegroepen)

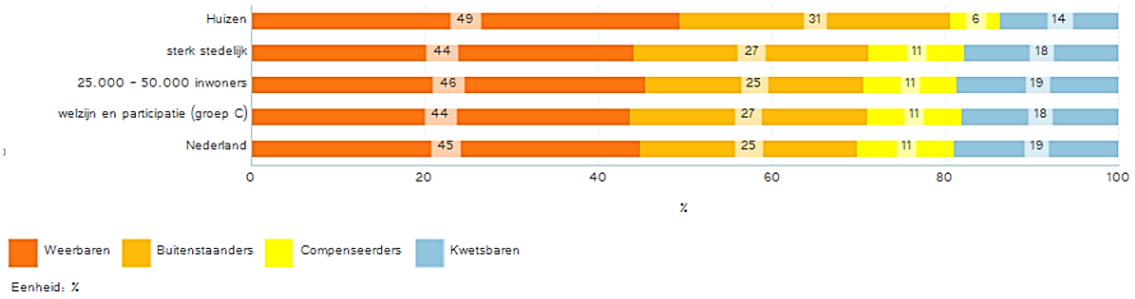

Toelichting. De vier groepen zijn gedefinieerd aan de hand van twee dimensies: individueel welzijn en betekenisvolle maatschappelijke participatie. De groep weerbaren omvat autonome en zelfredzame personen die zich bovengemiddeld inspannen voor de leefomgeving, anderen en/of maatschappelijke doelen en een relatief hoge mate van individueel welzijn ervaren. De groep buitenstaanders kent een smalle of eenzijdige inzet voor de maatschappij, maar ervaart een relatief hoog individueel welzijn. In deze groep bestaat een groot verschil tussen de daadwerkelijke inzet en de bereidheid om zich in te zetten voor onder meer de kwaliteit van de leefomgeving, burenhulp en vrijwilligerswerk. De groep compenseerders hebben een relatief laag individueel welzijn maar zijn in hoge mate actief ten behoeve van de samenleving. Deze groep spant zich bovenmatig in en loopt daarmee een verhoogd risico overbelast te geraken. De groep kwetsbaren wordt gekenmerkt door een smalle of eenzijdige betekenisvolle participatie en relatief laag individueel welzijn. Ze ervaren in relatief hoge mate belemmeringen om volwaardig te kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Bron: *www.waarstaatjegemeente.nl*

4. HOE GAAN WE ONZE AMBITIE REALISEREN?

In het vorige hoofdstuk hebben we geschreven dat er twee uitdagingen zijn: (1) de noodzaak om zorg en ondersteuning anders vorm te geven, en (2) een groeiende groep inwoners kan (tijdelijk) niet mee komen in de samenleving. Deze uitdagingen gaan we de komende periode oppakken door:

1. **Het versterken van de sociale basis**
2. **Het optimaliseren van 'maatwerkvoorzieningen'**

De sociale basis is het geheel van verbindingen tussen inwoners onderling en inwoners, professionals, beleidsmakers en bestuurders (zie figuur drie)[20]. In de sociale basis staan inwoners centraal (figuur 3). Hieromheen bevindt zich een kring van sociale verbanden en informele netwerken. Denk aan het verenigingsleven, burgerinitiatieven, burenhulp, mantelzorg en vrijwilligerswerk. Daaromheen is er een schil van basisvoorzieningen die vrij toegankelijk zijn, zoals het onderwijs, welzijnswerk, geloofsgemeenschappen, de openbare ruimte, bibliotheek, sportverenigingen, buurtsportcoaches, de huisarts, wijkverpleging, maatschappelijk werk, de jeugdgezondheidszorg.

Figuur 3: Een schematische weergave van de sociale basis en maatwerkvoorzieningen.

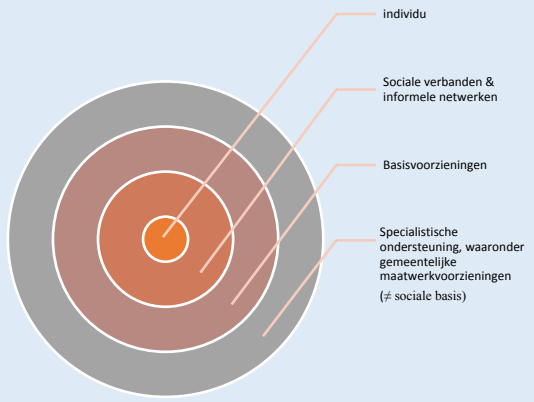

Belangrijke voorwaarde voor een sterke sociale basis zijn de plekken en voorzieningen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en actief bezig kunnen zijn. In Huizen mogen we ons gelukkig prijzen met een goede sociale infrastructuur van wijkaccommodaties, scholen, sportaccommodaties en speelvoorzieningen. Dit willen we behouden.

Wanneer ondersteuning vanuit de sociale basis onvoldoende is, kunnen inwoners rekenen op specialistische ondersteuning (de buitenste cirkel). Deze specialistische ondersteuning behoort *niet* tot de sociale basis. Het gaat hier onder andere om de maatwerkvoorzieningen die via de gemeente worden ingezet op het gebied van werk en inkomen, jeugd en de Wmo.

In de onderstaande twee tabellen hebben we samengevat hoe we de sociale basis gaan versterken en de maatwerkvoorzieningen gaan optimaliseren. Het is een overzicht op hoofdlijnen. We benoemen de speerpunten die extra aandacht krijgen, naast de al bestaande inzet.

Beleidsinzet 'versterken sociale basis'	Speerpunten
1. We werken aan nieuwe verhoudingen en vormen van samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke organisaties en gemeente	1.1 Werken vanuit de opgave 1.2 Faciliteren burgerinitiatieven
2. We zetten in op gezondheidsbevordering	2.1 Stimuleren gezonde leefstijl 2.2 Stimuleren gezonde omgeving
3. We stimuleren inwoners naar vermogen actief deel te nemen aan de Huizer samenleving	3.1 Tegengaan eenzaamheid en sociaal isolement
4. We stimuleren onze inwoners financieel zelfredzaam te zijn	4.1 Voorkomen van schulden 4.2 Voorkomen van armoede
5. We stimuleren onze inwoners langer comfortabel thuis	5.1 Ondersteunen en voorkomen van

Beleidsinzet 'versterken sociale basis'	Speerpunten
te wonen	overbelasting van mantelzorgers
6. We stimuleren nieuwkomers naar vermogen en zo snel mogelijk financieel zelfredzaam te zijn en mee te doen in de samenleving	6.1 Implementatie nieuwe Wet inburgering
7. We stimuleren een inclusieve Huizer samenleving	7.1 Acceptatie van de LHBTI+ gemeenschap in de samenleving 7.2 Huizen toegankelijk 7.3 Huizen Dementievriendelijke gemeente 7.4 Ruimte voor (religieuze) minderheidsgroeperingen
8. We stimuleren veilig, gezond en kansrijk opgroeien	8.1 Ondersteunen opvoedvaardigheden 8.2 Versterken opgroeiklimaat
9. We zorgen voor adequate informatievoorziening aan onze inwoners	9.1 Informatie is makkelijk vindbaar en helder

Beleidsinzet 'optimaliseren maatwerkvoorzieningen'	Speerpunten
10. We optimaliseren het vangnet van maatwerkvoorzieningen	10.1 Werken vanuit de bedoeling 10.2 Uitvoeren regionale strategische agenda

4.1 HET VERSTERKEN VAN DE SOCIALE BASIS

1. WERKEN AAN NIEUWE VERHOUDINGEN EN VORMEN VAN SAMENWERKING

De sociale basis is dynamisch: mensen beslissen op basis van eigen interesses en eigen belangen of ze actief worden of niet, en op welke wijze ze dat doen. Daarom zetten we in op nieuwe verhoudingen en andere vormen van samenwerking.

1. Werken vanuit de opgave

De maatschappelijke onderwerpen overstijgen die van onze eigen organisatie, maar ook die van maatschappelijke organisaties en inwoners. Daarom willen we ze vanuit de opgave aanpakken. Door co-creatie willen we samen op zoek naar angel (de kern van elk vraagstuk), de kiemen (waar positieve verandering al zichtbaar is) en de hefbomen (de meest effectieve en efficiënte aanpakken). We faciliteren hierin per onderwerp het proces waarbij we de betrokken professionals en inwoners stimuleren om activiteiten te ontplooien in relatie tot deze onderwerpen. Vervolgens zorgen we voor samenhang in en ondersteuning van deze activiteiten.

2. Faciliteren van burgerinitiatieven

Het effectief versterken van de sociale basis vraagt van ons en van professionals een meer faciliterende en samenwerkende houding naar inwoners. Hier is de afgelopen periode al een start mee gemaakt. Zo ondersteunen Versa Welzijn en de Vrijwilligerscentrale al verschillende burgerinitiatieven (bijvoorbeeld: 'Buurten met Buren'). Ook 'TijdvoorMeedoen' is een voorbeeld waarbij deelnemers het initiatief hebben genomen om een zelfstandige vereniging te worden. De komende tijd zetten we hier extra op in. We sluiten aan bij de nota "burgerparticipatie: leren door te doen". Samen met Versa Welzijn, de Vrijwilligerscentrale, inwoners en andere relevante betrokkenen gaan we een leertraject aan hoe we burgerinitiatieven binnen het sociale domein het beste kunnen stimuleren en ondersteunen.

2. GEZONDHEIDSBEVORDERING

De meeste inwoners ervaren een (zeer) goede gezondheid. Dit willen we graag zo houden, mede omdat de (ervaren) gezondheid een positieve invloed heeft op de mate van individueel welzijn en het meedoen in de samenleving.

We doen al veel op het gebied van gezondheidsbevordering, zoals het preventie- en handhavingsplan alcohol jeugd, de inzet van buurtsportcoaches en het regionale plan rookvrije generatie. Ook benaderen we actief kwetsbare mensen om hen aan het bewegen te krijgen (o.a. mensen in armoede of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, eenzamen, statushouders, chronisch zieken en jeugd die buiten de boot dreigt te vallen). Tegelijkertijd is er nog veel te winnen. Zo weten we dat veel inwoners gedrag vertonen (weinig bewegen, roken, alcohol, ongezonde voeding) dat op termijn een verhoogd risico geeft op gezondheidsproblemen waardoor de zelfredzaamheid en participatie afneemt. Ook is er nu teveel sprake van losstaande plannen en activiteiten op de hierboven benoemde onderwerpen.

Huizer cijfers (bron: gezondheidspeiling 2016)

- 84% van de volwassenen (19 t/m 64 jaar) ervaren een (zeer) goede gezondheid. Voor de 65 plussers is dit 67%.
- 57% van de volwassenen (19 t/m 64 jaar) beweegt gezond. Voor de 65 plussers is dit 71%.
- 20% van de volwassenen (19 t/m 64 jaar) rookt. Voor de 65 plussers is dit 9%.
- 23% van de volwassenen (19 t/m 64 jaar) drinkt overmatig. Voor de 65 plussers is dit 27%.
- 10% van de volwassenen (19 t/m 64 jaar) heeft ernstig overgewicht. Voor de 65 plussers is dit 13%.

Achtergrond

Ongezond gedrag, zoals roken, alcoholgebruik, te weinig bewegen en ongezonde voeding, was in 2015 verantwoordelijk voor bijna 20 procent van de ziektelast, ruim 35 duizend doden en 9 miljard aan zorguitgaven (landelijk: www.vtv2018.nl). Roken is hierbij de belangrijkste oorzaak van sterfte en ziekte (20 duizend doden en 9 procent van de ziektelast), gevolgd door ongezonde voeding (13 duizend doden, 8 procent ziektelast), weinig bewegen (6 duizend doden, 2 procent ziektelast) en alcoholgebruik (2 duizend doden, 1,5 procent ziektelast).

In het plan van aanpak 'Gezondheid' gaan we actief inzetten op een meer samenhangende benadering op het gebied van:

1. Gezonde leefstijl

We willen op individueel niveau meer aansluiten bij de wensen en mogelijkheden van de inwoner. Dit doen we aan de hand van het concept 'positieve gezondheid'. Op collectief niveau zetten we in op 'gezonde wijk', 'gezonde school' en 'gezonde vereniging'. Met de relevante betrokken partijen gaan we in gesprek om gezamenlijk speerpunten en acties te benoemen en uit te voeren. Hierbij hebben we vooral een initiërende, stimulerende en ondersteunende rol.

2. Gezonde omgeving

We willen de aandacht voor een gezonde omgeving borgen in de lokale implementatie van de nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting in 2021 in werking zal treden. Daarnaast gaan we het regionale plan 'rookvrije generatie' lokaal versnellen en uitbreiden naar een rookvrije omgeving voor iedereen. We zetten hierbij bijvoorbeeld in op een rookvrij zwembad en rookvrije wijkcentra, scholen, verenigingen en publieke openbare ruimtes. Dit doen we in samenhang met 'gezonde wijk', 'gezonde school' en 'gezonde vereniging'.

3. ACTIEF DEELNEMEN

Niet voor iedereen is het vanzelfsprekend om mee te (blijven) doen in de samenleving. Als gevolg van persoonlijke eigenschappen, gebeurtenissen als overlijden, echtscheiding, ziekte en verlies van inkomen kan

iemand zich (tijdelijk) eenzaam voelen en soms in een sociaal isolement komen. Dit kan leiden tot lichamelijke en psychische klachten en een hoger zorggebruik.

We willen graag dat inwoners actief blijven meedoen in de samenleving. We doen al veel om dit te bevorderen, zoals het betrekken en versterken van het sociale netwerk bij maatwerkvoorzieningen. Ook is er een werkgroep eenzaamheid, een jaarlijkse mini-conferentie, een uitgebreid activiteitenaanbod in de wijkcentra, organiseren we avonden voor jongeren met autisme (Chill Aut!) en zijn er diverse burgerinitiatieven zoals eettafels en praatgroepen. De komende tijd blijven we dit doen dan wel faciliteren en zetten we extra in op:

1. Het tegengaan van eenzaamheid en sociaal isolement

Dat we al veel doen om eenzaamheid tegen te gaan, betekent nog niet dat dit ook bij iedereen bekend is. Daarom willen we beter communiceren: wie doet wat en wat is waar te vinden? Samen met de betrokken partijen gaan we dit vormgeven.

Huizer cijfers (bron: gezondheidspeiling 2016)

- 9% van de volwassenen en 8% van de 65 plussers voelt zich (zeer) ernstig eenzaam;
- 72% doet aan burenhulp;
- 41% heeft aandacht voor buren in een zorgwekkende situatie;
- 62% neemt deel aan het verenigingsleven;
- 38% doet vrijwilligerswerk;
- 48% doet aan naastenzorg (waaronder mantelzorg).

Ook besteden we extra aandacht aan jongeren die eenzaam zijn. Alle jongeren kunnen eenzaam worden, maar jongeren die een beperking hebben (lichamelijk, autisme, internaliserend gedrag), die bekend zijn met LHBTI+, die gepest worden, die een migratieachtergrond hebben of die in een lastige thuissituatie zitten, lopen extra risico. Op dit moment is onvoldoende duidelijk hoeveel jongeren zich eenzaam voelen. Dit willen we dit in 2019 inzichtelijk maken via het EMOVO onderzoek. Vervolgens gaan we met deze jongeren, hun ouders en professionals in gesprek: wat kan helpen en wie kan daar een rol in spelen?

Daarnaast zetten we in op het toevoegen van kennis aan het professionele en vrijwilligersnetwerk. Samen met Versa Welzijn en de Vrijwilligerscentrale gaan we een aantal algemene workshops organiseren rondom eenzaamheid en sociaal isolement. Ook ontwikkelen we een specialistischere opleiding voor professionals en vrijwilligers die vaak met dit onderwerp te maken hebben. Het plan hiervoor moet in 2019 gereed zijn, zodat we dit in 2020 en 2021 kunnen implementeren. Het doel is dat iedere organisatie een aanspreekpunt heeft voor vragen rondom eenzaamheid en sociaal isolement.

4. FINANCIËLE ZELFREDZAAMHEID

Als gevolg van armoede en schulden ontstaan vaak andere problemen, zoals sociaal isolement, depressie, opvoedingsproblemen, ziekteverzuim en relatieproblemen. Kinderen van ouders met een laag inkomen zijn niet alleen minder gelukkig, maar maken zich meer zorgen en hebben een grotere kans op sociaal isolement, voortijdig schoolverlaten en jeugdcriminaliteit. Bovendien heeft opgroeien in armoede negatieve gevolgen op de psychosociale ontwikkeling en de hersenontwikkeling met grotere kans op problemen op latere leeftijd. Ook is armoede een risicofactor voor kindermishandeling.

We doen al veel om de financiële zelfredzaamheid van inwoners te bevorderen, zoals het verlenen van bijzondere bijstand, het inzetten van minimaregelingen, schuldhulpverleningstrajecten, diverse cursussen via Versa Welzijn en de programma's 'zicht op werk' en 'zicht op meedoen'. Dit blijven we doen. De komende periode besteden we extra aandacht aan:

1. Het voorkomen van armoede

Het voorkomen van armoede doen we door het kindarrangement anders vorm te geven en breder toegankelijk te maken (zomer 2019). In plaats van een achterafvergoeding in de vorm van geld gaan we werken met een vergoeding in natura die aangeboden wordt op een lokale website. De doelgroep kan hier bij veelal lokale middenstand door middel van het inzetten van punten korting krijgen op onder andere kleding, schoolactiviteiten, deelname aan sport en cultuur, een fiets, een computer en een internetabonnement. Daarnaast willen we in 2020 samen met mensen die leven in armoede en betrokken professionele partners kijken of zelfhulpgroepen en 'geldbuddies' een wenselijke aanvulling zijn op het bestaande aanbod.

Huizer cijfers (bron: gezondheidspeiling 2016)

- 16% van de volwassenen zegt moeite te hebben met rondkomen.
- 11% van de 65+ers zegt moeite te hebben met rondkomen.
- 2/3 van de doelgroep die in aanmerking komt voor ondersteuning vanuit de minimaregelingen maakt hier geen gebruik van.

Achtergrond

Een gebrek aan geld om rond te kunnen komen, leidt tot chronische stress. Geldtekort neemt je denken helemaal in beslag, waardoor je brein overbelast raakt en daardoor traag gaat werken. Dit is te vergelijken met een nacht niet slapen, maar dan chronisch. Hierdoor kun je situaties minder goed overzien en kies je vaak voor korttermijn oplossingen. Je gaat leven bij de dag en wilt alleen maar overleven.

2. Het voorkomen van schulden

Het voorkomen van schulden doen we door in te zetten op vroegsignalering. Voor volwassenen doen we dit door in 2019 'Vindplaats Schulden' van het BKR in te kopen (in eerste instantie voor een periode van 2 jaar). Hierin worden meervoudige signalen van schulden vroegtijdig gesignaleerd. Op basis hiervan kunnen we in een vroegtijdig stadium ondersteuning aanbieden aan inwoners met beginnende schuldenproblematiek. Voor jongeren zetten we enerzijds in op een budgetcoach voor jongeren tot 27 jaar (start 2019, in eerste instantie voor een periode van 2 jaar). De budgetcoach geeft voorlichting, advies en begeleiding aan jongeren en beantwoordt (financiële) vragen via Whatsapp. De budgetcoach vervult ook een rol in de vroegsignalering van schulden in algemene zin. Daarnaast gaan we vanaf 2019 gericht informatie geven aan jongeren (en hun ouders) die 18 worden. 1 maand voor hun 18e verjaardag ontvangen jongeren een felicitatie van de gemeente en het boekje "voor boven de 18". Hierin staat wat zij allemaal moeten regelen en waar ze verantwoordelijk voor zijn vanaf hun 18e jaar.

5. LANGER COMFORTABEL THUIS WONEN

Inwoners die als gevolg van beperkingen zorg nodig hebben, blijven steeds langer thuis wonen. Het gaat hier bijvoorbeeld om ouderen, licht verstandelijk beperkten en inwoners met psychische aandoeningen. We willen graag dat deze groep 'comfortabel' langer kan thuis wonen.

We doen al veel om dit te bevorderen. Bijvoorbeeld door middel van het inzetten van maatwerkvoorzieningen als huishoudelijke hulp en vervoersvoorzieningen. Ook vragen we standaard bij het keukentafelgesprek wat het sociale netwerk kan betekenen. Dit blijven we doen. Tegelijkertijd zien we echter dat een deel van de inwoners die (mantel)zorg verlenen aan deze groep moeite hebben om de zorg te blijven verlenen en tegelijkertijd hun eigen leven vorm te geven. Vaak komen mantelzorger te laat of niet

Huizer cijfers (bron: gezondheidspeiling 2016)

- 14% van de volwassenen is mantelzorger. Van deze groep zegt 17% overbelast te zijn.
- 15% van de 65+ers is mantelzorger. Van deze groep zegt 13% overbelast te zijn.

Achtergrond

Niet alleen inwoners willen steeds langer thuis wonen. Ook de landelijke overheid stuurt hier op aan. Enerzijds omdat mensen thuis in hun vertrouwde omgeving gelukkiger zijn, een grotere mate van zelfstandigheid behouden (ook al is zorg soms nodig) en sociale contacten beter te onderhouden zijn. Daarnaast houden inwoners in het geval van een koopwoning zelf regie over hun huis (inclusief eventuele aanpassingen) en het eventueel aanwezig eigen vermogen kan later worden vererfd in plaats van dat het 'opgegeten' moet worden. Anderzijds blijft de zorg zo in de toekomst betaalbaar.

bij de gemeente voor ondersteuning met overbelasting als gevolg. Ze voelen zich vaak alleen omdat ze niet weten waar ze de juiste ondersteuning kunnen vragen. Maar een deel vindt het ook moeilijk om hulp te vragen, omdat ze zorg bieden uit een persoonlijke relatie met de zorgontvanger. Daarom besteden we de komende periode extra aandacht aan:

1. **Het ondersteunen en voorkomen van overbelasting van mantelzorgers**

Mantelzorgers moeten we eerst vinden om ze vervolgens te versterken (regie over hun zorgtaken en eigen leven), verlichten (ondersteunen) en te verbinden (samenwerking met en tussen organisaties rondom mantelzorgondersteuning). Samen met Versa Welzijn, de Vrijwilligerscentrale, mantelzorgers zelf, huisartsen en andere betrokken zorgorganisaties starten we in de zomer van 2019 een traject om te kijken hoe we mantelzorgers beter kunnen bereiken en komen we tot een gezamenlijke aanpak.

6. NIEUWKOMERS

We vinden het belangrijk dat nieuwkomers een goede start maken op het moment dat zij een woning toegewezen hebben gekregen in onze gemeente. Op dit moment hebben we een werkwijze die hierin voorziet. Vluchtelingenwerk levert een jaar lang maatschappelijke en juridische begeleiding. Onze consulenten zorgen voor een uitkering, bijzondere bijstand en indien nodig andere maatwerkvoorzieningen. Vluchtelingenwerk, Versa Welzijn en een Jobhunter zetten daarnaast in op het zo snel mogelijk participeren in de Huizer samenleving, zowel het vinden van werk als het meedoen in de samenleving. Ook zijn er diverse burgerinitiatieven binnen onze gemeente als ‘Goede buur’, ‘Sociale coöperatie Jude Catering’ en ‘Naaicafé de Nieuwe jurk’.

Op 1 januari 2021 verandert de wetgeving rondom nieuwkomers. Hiermee komt de regie weer terug naar de gemeenten. Daarom besteden we de komende periode extra aandacht aan:

1. **Implementatie van de Wet inburgering**

Op dit moment zijn alleen de contouren van de nieuwe wet duidelijk. Op het moment dat er meer duidelijk is over de nieuwe wetgeving starten we met de implementatie hiervan. Hierbij willen we de uitgangspunten van deze beleidsnota toepassen en de succesvolle elementen van de huidige aanpak behouden en versterken. Tot januari 2021 blijven we werken volgens de huidige aanpak.

7. INCLUSIEVE SAMENLEVING

Als gevolg van bijvoorbeeld een beperking, culturele achtergrond, leeftijd, inkomen of gender kan niet iedere inwoner gelijkwaardig meedoen in de Huizer samenleving. De verantwoordelijkheid om mee te doen ligt bij individuele inwoners zelf. Maar soms kunnen ze niet alle belemmeringen om mee te doen zelf wegnemen. Daarom willen we de randvoorwaarden creëren zodat alle inwoners mee kunnen (blijven) doen.
We doen al veel om dit te bevorderen, zoals het toegankelijk maken van de bestaande gemeentelijke panden met een maatschappelijke of openbare functie, het toegankelijkheidspanel en het in gesprek gaan met inwoners uit de LHBTI+ groep. Maar ook de acties die beschreven zijn bij de andere onderwerpen in deze paragraaf zijn hier

Achtergrond

Een inclusieve gemeente betekent dat iedereen kan meedoen, ongeacht diversiteitsfactoren. Hierbij gaat het om een combinatie van (min of meer) onveranderbare factoren als gender, leeftijd, religie, seksuele voorkeur, etniciteit en beperking, én veranderbare factoren zoals armoede, opleiding, identiteit of vervreemding. Ons idee van ‘inclusie’ gaat dan ook verder dan het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (sinds juli 2016 van kracht in Nederland). Dit Verdrag gaat over vele thema’s en terreinen. Zoals arbeid, onderwijs, wonen, verkeer en vervoer, zorg, ondersteuning, sport, cultuur, vrijetijdsbesteding en uitgaan.

voorbeelden van. De komende tijd blijven we dit doen en zetten we hier extra op in:

1. Acceptatie van de LHBTI+ gemeenschap in de Huizer samenleving

Samen met een vertegenwoordiging van de LHBTI+ gemeenschap, inwoners en betrokken organisaties als Versa Welzijn, scholen, religieuze groepen en de GGD is een actieprogramma voor 2019 opgesteld. Het gaat hier om acties als het stimuleren van inclusieve sportverenigingen, het stimuleren van scholen om aandacht te besteden aan dit onderwerp, deskundigheidsbevordering van professionals en het uitdragen van inclusie door ons en de betrokken organisaties. Eind 2019 wordt dit actieprogramma geëvalueerd. Mede op basis van deze evaluatie volgt begin 2020 een voorstel voor een vervolg.

2. Huizen toegankelijk

Het plan van aanpak Toegankelijkheid hebben we vastgesteld in 2018 en momenteel zijn we bezig met de uitvoering van het plan. In 2019 komen we met een actualisering van het plan.

3. Huizen Dementievriendelijke gemeente

We blijven initiatieven van de afdeling Gooi- en omstreken van Alzheimer Nederland om Huizen nog dementievriendelijker te maken steunen. Dit doen we door mee te werken aan een genuanceerde beeldvorming over mensen met dementie, informatie (en zo nodig hulp) in een vroeg stadium van dementie beschikbaar te stellen en meedoen van mensen met dementie in de samenleving te stimuleren, ook bij het voortschrijden van de dementie. We werken hierbij samen met de werkgroep dementievriendelijk Huizen. Aan de hand van de evaluatie van de regionale intentieverklaring dementievriendelijke gemeenten uit 2014 zijn er voor de komende beleidsperiode nieuwe speerpunten opgesteld.

4. Ruimte voor (religieuze) minderheidsgroeperingen

In onze contacten met diverse minderheidsgroeperingen is altijd ruimte om belemmeringen bij deelname aan de samenleving aan te kaarten en samen te zoeken naar oplossingen, mocht daar aanleiding toe zijn.

8. VEILIG, GEZOND EN KANSRIJK OPGROEIEN

Kinderen die op jonge leeftijd stress ervaren – bijvoorbeeld als gevolg van een onveilige hechting, verwaarlozing, mishandeling, ondervoeding, opgroeien in armoede of pesten - lopen een groter risico om op latere leeftijd problemen te krijgen. Ze hebben vaak minder zelfvertrouwen en minder veerkracht, waardoor ze snel gefrustreerd zijn, hun emoties niet kunnen reguleren, afwijzend of agressief reageren of zich terugtrekken. Ook leidt het tot een grotere kans op psychiatrische aandoeningen – zoals depressies, verslavingen, angststoornissen en eetproblemen – crimineel gedrag en leer- en geheugenproblemen. Een goed begin is dan ook letterlijk het halve werk. Daarom willen we dat jeugdigen in Huizen veilig, gezond en kansrijk opgroeien.

We doen al veel als het gaat om het ontzorgen, normaliseren, en versterken van de capaciteiten die horen bij het ouderschap om er zo voor zorgen dat problemen zoveel mogelijk voorkomen worden of in een vroeg stadium (door mensen zelf, eventueel met tijdelijke, lichte ondersteuning) opgelost worden. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van gezins- en opvoedcoaches, de functie van het consultatiebureau, de inzet van leerplichtambtenaren, het groepsgerichte en individuele jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk, peuterwerk, voor- en vroegschoolse educatie en de inzet van de buurtsportcoaches. De komende tijd blijven we dit doen en zetten we hier samen met de betrokken maatschappelijke organisaties extra op in. In het coalitieakkoord is afgesproken om de preventieve inzet voor jeugdigen en gezinnen te gaan versterken.

1. Opvoedvaardigheden van ouders versterken

Het versterken van opvoedvaardigheden van ouders doen we door zwaarder in te zetten op de start/de eerste 1000 dagen. Hiermee sluiten we aan op het landelijke programma Kansrijke start, onder andere door het ontwikkelen van een zorgpad voor kwetsbare zwangeren. Ook zetten we in op extra uren voor de gezins- en

opvoedcoaches van Jeugd en Gezin. Door nog meer outreachend, vindplaatsgericht en (pro-)actief te gaan werken, worden in een vroeger stadium problemen gesignaleerd en kunnen op coachende wijze oplossingen in gang worden gezet. Ouders/verzorgers en jeugdigen zijn hierdoor beter in staat om zelf eventuele problemen het hoofd te bieden en een lange of herhaaldelijke inzet van (duurdere) geïndiceerde zorg wordt voorkomen.

2. Opgroeiklimaat versterken

Voor het stimuleren van het opgroeiklimaat gaan we Kinderwerk (basisschoolleeftijd) introduceren. Daarnaast zetten we in op het ondersteunen van jonge mantelzorgers, jongeren die eenzaam zijn, jeugdigen die opgroeien in armoede, LHBTI+-jongeren en stimuleren we een gezonde leefstijl en leefomgeving (zie hierboven voor nadere toelichting).

9. ADEQUATE INFORMATIEVOORZIENING

Eigen verantwoordelijkheid in het aangaan van levensuitdagingen betekent ook dat je in staat bent om zelf hulp te organiseren. Daarom vinden we het belangrijk om onze inwoners goed te informeren over zorg- en ondersteuningsmogelijkheden binnen de gemeente Huizen. We willen dat inwoners weten bij wie ze voor welke ondersteuning kunnen aankloppen. Dit kan de gemeente zijn, maar bijvoorbeeld ook Versa Welzijn of de Vrijwilligerscentrale. Uit signalen die we krijgen van inwoners en uit de discussies tijdens de inwonerbijeenkomsten komt naar voren dat de informatie over hulp en ondersteuning niet goed vindbaar is. Daarom zetten we de komende periode extra in op:

1. Informatie die makkelijk vindbaar, helder en up-to-date is

Om hier uitvoering aan te geven ontwikkelen we in 2019 een communicatieplan. In het plan zullen we in gaan op de volgende onderwerpen:

- Het bereiken van (moeilijk bereikbare) doelgroepen via belangrijke vindplaatsen en verwijzers, zoals huisartsen en scholen.
- Het gebruik maken van andere communicatiemiddelen dan alleen digitale middelen.
- Het verbeteren van de vindbaarheid en bekendheid van de website adviesinformatie.nl.

4.2 HET OPTIMALISEREN VAN MAATWERKVOORZIENINGEN

Als ondersteuning vanuit de sociale basis onvoldoende is, kunnen inwoners rekenen op ondersteuning vanuit de gemeente in de vorm van maatwerkvoorzieningen. De afgelopen beleidsperiode hebben we in HBEL-verband vorm gegeven aan de inrichting van de organisatie met als doel om onze inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen bij hun zorgbehoeften. De kernwaarden voor ons denken en handelen (zie hoofdstuk 2) hebben hierin al een goede plek. Hierbij werken we vanuit één verordening sociaal domein en hebben we onze werkwijze vastgelegd in onze publicatie ‘Wat nodig is’.

1. Werken vanuit de bedoeling

Nu de uitvoeringsorganisatie maatschappelijke zaken HBEL op orde is, willen we onze dienstverlening verder optimaliseren. In onze dienstverlening zijn niet de regels zijn het startpunt, maar het doel dat we met onze inwoners willen bereiken. Daarbij werken we vanuit onze kernwaarden. (Blijven) denken vanuit de kernwaarden en dat we allemaal hetzelfde bedoelen, is geen vanzelfsprekendheid. Zeker niet omdat de afgelopen jaren er nieuwe consulenten en adviseurs zijn begonnen. Het gaat ons helpen als we met elkaar in gesprek (blijven) gaan over de gedeelde kernwaarden en dat deze waarden concreter worden gemaakt. Door de kernwaarden ook te koppelen aan de verordening sociaal domein en dit in begrijpelijke taal te verwoorden, worden ze richtinggevend in de praktijk van alledag voor zowel consulenten als inwoners.

2. Uitvoeren van de regionale strategische agenda

In regionaal verband blijven we samenwerken op het gebied van de inkoop en contractbeheer van maatwerkvoorzieningen in het sociaal domein. De grote ontwikkelopgaven liggen regionaal vooral op het fysiek domein. Voor het sociaal domein zijn de volgende speerpunten benoemd:

- Mobiliteit/doelgroepenvervoer

De wijze waarop het doelgroepenvervoer is georganiseerd in onze regio is kwetsbaar, sluit niet altijd aan bij de vraag en is op onderdelen inefficiënt. In regionaal verband wordt onderzocht op welke wijze we kunnen komen tot een meer duurzaam aanbod van doelgroepenvervoer, onder andere door de aansluiting op andere vervoersnetwerken.

- Economie en arbeidsmarkt

De economie en arbeidsmarkt in Huizen worden sterk beïnvloed door de economische ontwikkelingen in Nederland. Op lokale schaal zijn onze mogelijkheden om de economische ontwikkelingen en arbeidsmarkt te stimuleren beperkt. Daarnaast opereren de meest relevante samenwerkingspartners voor effectief beleid op een regionaal of bovenregionaal niveau. In samenwerking met UWV, onderwijsinstellingen, werkgevers- en werknemersorganisaties hebben de gemeenten van de Regio Gooi & Vechtstreek een marktbewerkingsplan opgesteld. Met dit marktbewerkingsplan komen we tot de invulling van gerichte arbeidsmarktmaatregelen om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen.

- Transformatie jeugdhulp

In regionaal verband is met succes vormgegeven aan de transitie van de jeugdzorg naar gemeenten. De komende jaren ligt er echter nog een aantal grote opgaven. We hebben te maken met – ook landelijk - een stijgende vraag naar jeugdhulp. De druk op voorzieningen, waaronder de zwaardere voorzieningen voor jeugd, neemt toe. Dat zal de komende jaren zo blijven. Belangrijke lokale opgave is het versterken van de laagdrempelige preventieve voorzieningen voor jeugdigen en ouders. Samen met de andere gemeenten in Gooi en Vechtstreek moeten we werken aan de strategische opgave om ook voor de langere termijn zorg te dragen voor een duurzame (boven)regionale infrastructuur van jeugdvoorzieningen waarin we voldoende ruimte bieden voor aanbieders om te innoveren en in te kunnen spelen op veranderingen. Onze financieringssystematiek moet dit mogelijk maken. Daarbij moet het terugbrengen van de administratieve lasten voor aanbieders een belangrijk speerpunt zijn.

4.3 WAT MAG HET KOSTEN?

Met de benoemde speerpunten wordt een versterking van de sociale basis beoogd. De ambitie is dat bij een versterkte sociale basis, de vraag naar de gemeentelijke individuele voorzieningen afneemt, of dat de vraag minder stijgt.

De inzet is dan ook dat een deel van de investeringen hieronder niet leiden tot extra uitgaven binnen het sociale domein, maar op termijn juist tot minder uitgaven. Tegelijkertijd zijn er ook investeringen, zoals die bij informatievoorziening, die beogen dat mensen de gemeente beter weten te vinden. Dit kan een stijging van het gebruik van voorzieningen tot gevolg hebben. Netto wordt met dit plan op lange termijn een afname van de uitgaven binnen het sociaal domein beoogd. Er zijn geen harde uitspraken te doen hoe groot dit effect is en wanneer dit inverdieneffect optreedt. In de uitvoering van de speerpunten zullen we dit zo goed mogelijk in beeld brengen, zodat we na afloop van de beleidsperiode kunnen beoordelen of de aanpak succesvol is geweest. Daarnaast geven we in de bestuurlijke rapportage sociaal domein inzicht in de ontwikkeling van de diverse voorzieningen.

Wat	2019	2020	2021	2022
1. nieuwe verhoudingen	Middelen voor faciliteren van initiatieven zijn al begroot naar aanleiding van coalitieakkoord, € 10.000 euro per jaar. Eventuele bijstelling van beschikbare middelen na evaluatie eind 2019/begin 2020.			
2. Gezondheidsbevordering	25.000	20.000	20.000	10.000
3. Deelnemen naar vermogen	5.000	5.000	5.000	5.000
4. Financiële zelfredzaamheid	Schulden: Staand beleid en middelen tot en met 2020. Eind 2020 besluit over vervolg.			
5. Langer comfortabel thuis wonen	20.000	20.000	20.000	20.000
6. Nieuwkomers	Nog onbekend, in afwachting van besluitvorming Rijk. Wordt separaat uitgewerkt.			
7. Inclusieve Huizer samenleving	1.500	1.500	1.500	1.500
8. Veilig, gezond, kansrijk opgroeien *	80.000	160.000	160.000	160.000
9. Informatievoorziening	Middelen voor informatievoorziening zijn al begroot naar aanleiding van het coalitieakkoord, € 30.000 euro in totaal.			
10. optimaliseren maatwerkvoorzieningen	Regionale aanpak via regiobegroting.			
Sociaal domein breed: monitoring, evaluatie, bijeenkomsten	2.000	4.000	4.000	4.000
Totaal sociale basis	**133.500**	**210.500**	**210.500**	**200.500**
Dekking	Reserve sociaal domein			

* Deze investering is de uitwerking van de afspraak in het collegeakkoord dat om de toestroom naar geïndiceerde jeugdhulp te beperken, de capaciteit voor directe inzet van lichte ondersteuning aan kinderen en gezinnen op de plekken waar zij dagelijks komen (thuis en op school) voor een periode van 3 jaar wordt uitgebreid van 1,2 naar 3 fte. Hiermee willen we een beweging maken naar een sterkere basis en (daarmee) een beweging naar de voorkant.

Dit is één van de grootste bewegingen die in deze beleidsperiode voorzien is en wil zeggen: vroeg signaleren en oplossingen in gang zetten. Zo wordt een lange of herhaaldelijke inzet van geïndiceerde zorg voorkomen. De grootste partners in het voorveld zijn Jeugd en Gezin en Versa Welzijn. Met hen zijn afspraken gemaakt over rol- en taakopvatting, aanpak en inzet om die beweging te kunnen maken. De investering van € 160.000 per jaar waar dit plan in voorziet, is als volgt opgebouwd:

- Jeugd en Gezin: Extra inzet gezins- en opvoedcoaches en extra inzet rondom kansrijke start: € 75.000
- Versa Welzijn: Kinderwerk: € 45.000
- Versterking jeugdigen en gezinnen: € 40.000

Het betreft hier met name personele inzet. Aangezien de start niet voor medio 2019 is, zijn de bedragen voor personele inzet 2019 de helft van de bedragen van de daar op volgende jaren.

[1] Jennissen, R., G. Engbersen, M. Bokhorst & M. Bovens (2018) *De nieuwe verscheidenheid. Toenemende diversiteit naar herkomst in Nederland.* Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.
[2] Duyvendak, J.W. (2004) De individualisering van de samenleving en de toekomst van de sociologie. *Sociologische gids,* 51(4), 495-506.

[3] Zie bijvoorbeeld: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/52/worden-we-individualistischer- (geraadpleegd op: 10 oktober 2018).
[4] Duyvendak, J.W. (2004) De individualisering van de samenleving en de toekomst van de sociologie. *Sociologische gids,* 51(4), 495-506.
[5] Brink, G. van den (2002) *Mondiger of moeilijker? Een studie naar de politieke habitus van hedendaagse burgers*. Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.
[6] Veldheer, V., J.J. Jonker, L. van Noije, C. Vrooman (2012) *Een beroep op de burger. Minder verzorgingsstaat, meer eigen verantwoordelijkheid?* Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
[7] Houwelingen, P. van, A. Boele, P. Dekker (2014) *Burgermacht op eigen kracht? Een brede verkenning van ontwikkelingen in burgerparticipatie.* Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
[8] Zie bijvoorbeeld: https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-vergrijzing (geraadpleegd op 9 november 2018).
[9] Zie bijvoorbeeld: https://www.pbl.nl/vraag-en-antwoord/wat-zijn-de-gevolgen-van-de-vergrijzing (geraadpleegd op 10 november 2018).
[10] Zie bijvoorbeeld: https://www.vtv2018.nl/zorguitgaven (geraadpleegd op 11 januari 2019).
[11] Oude Vrielink, M., *Bouwen aan burgerkracht in het sociale domein.* Den Haag: Platform31.
[12] Idem.
[13] Idem.
[14] Janssens, R. (2018) *Tijdig en doordacht. Over preventie bij maatschappelijke opgaven en de rol van gemeenten.* Den Haag: Vereniging voor Nederlandse Gemeenten.
[15] https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/46/meer-huishoudens-met-risico-op-armoede-in-2017 (geraadpleegd op: 12 januari 2019).
[16] Centraal Bureau voor de Statistiek (2018) *Armoede en sociale uitsluiting 2018*. Den Haag.
[17] CIZ basisrapportage AWBZ 2016.
[18] Woittiez, I., L. Putman, E. Eggink & M. Ras (2014) *Zorg beter begrepen. Verklaringen voor de groeiende vraag naar zorg voor mensen met een verstandelijke beperking.* Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP); 2014.
[19] Van Staalduinen, W., G. van Beek & C. Bottenheft (2014) *Capaciteiten in de Verstandelijk Gehandicaptenzorg*. Soesterberg: TNO.